

мистецтві, живопису, театру, історію свого народу, виступаючи специфічним генератором ціннісного ставлення до світу. Тому необхідно змалку привчати дітей до роботи розуму й душі, збагачувати їхній досвід спілкування з музичними творами, виховувати на кращих художніх зразках світової музичної культури. Отже, музичне мистецтво має величезний вплив на молодь у процесі формування музичної культури.

Музичне мистецтво безпосередньо впливає на формування емоційних переживань, що в свою чергу є джерелом становлення духовного світу особистості. Оскільки людина – істота емоційна, то емоційні переживання та почуття невід'ємні від духовного світу особистості. І саме твори мистецтва формують емоційну культуру, естетичні почуття і смаки, духовну культуру нашого життя. Сучасна музична освіта не може залишатися відстороненою від проблем нового часу. Музика, як один із сильних засобів емоційної дії, встановлює цілісність внутрішнього світу людини і може зіграти значну роль у формуванні її внутрішнього світу, у виробленні системи цінностей, що відповідають прагненням сьогодення.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ САМОВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Пономарьова Г. Ф.

Духовне відродження українського народу можливе на основі національних культурно-історичних традицій і загальнолюдських цінностей, тому держава й суспільство мають об'єктивну потребу в громадянах, здатних до їх сприйняття, збереження й розвитку. Система освіти загалом та вищої освіти зокрема є одним із найважливіших чинників у задоволенні цієї потреби, вихованні поколінь, спроможних до збереження і примноження соціокультурних надбань українського суспільства, що не може бути забезпечено тільки предметною чи спеціальною професійною підготовкою майбутнього фахівця. Освіта відповідатиме вимогам сьогодення і стане національним надбанням лише в тому випадку, коли її зміст домінантно визначатиметься виховними цілями.

Нині вчитель, вихователь, соціальний педагог покликаний бути носієм новітніх і загальнолюдських цінностей, має знати національні, культурні, історичні традиції свого народу, виявляти справжній патріотизм і бути

громадянином своєї країни, адже він покликаний сам виховувати творчу, усебічно розвинену й компетентну особистість.

Необхідність у підтриманні високої конкурентоспроможності на динамічному ринку праці вимагає від національної освітньої системи формування стратегічного мислення, сприяння соціальній і професійній мобільності, а також прищеплення прагнення та вироблення навичок самонавчання, самовиховання, самовдосконалення впродовж усього активного трудового життя [1].

Важливою складовою в системі виховної роботи педагогічного вищого навчального закладу зі студентською молоддю є самовиховання як процес свідомої, цілеспрямованої й самокерованої діяльності студента, що дає можливість йому відповідно до власних життєвих цілей і переконань розвивати сили, здібності, формувати інтереси і потреби. Самовихованням завершується процес виховання особистості майбутнього педагога, адже воно буде актуальним на всіх подальших етапах саморозвитку й самовдосконалення. Уміння адаптуватися, орієнтуватися в непередбачених життєвих ситуаціях, розв'язувати конфліктні взаємовідносини, не втрачати себе в екстремальних життєвих моментах, – далеко не повний перелік цих завдань, що вирішуються самовихованням.

Самовиховання сприяє більш повному здійсненню комплексного підходу в процесі виховання. Досвід переконує, що комплексність виховного процесу може бути досягнута, певним чином, лише в тому випадку, якщо його суб'єкти (викладачі і студенти) орієнтуються на самовиховання особистості. При цьому результативність виховного впливу досягається лише тоді, коли він ґрунтується на активності молодшої людини. Із одного боку, вихователь здійснює зовнішній вплив, а з іншого, – цей вплив спрямований на виклик «зустрічного» внутрішнього впливу (внутрішньої діяльності) самої особистості.

Специфічні особливості самовиховання як чинника розвитку полягають у тому, що воно найбільшою мірою спирається на індивідуальні особливості молодшої людини, її нахили та потреби, це, в свою чергу, дає можливість особистості максимально виявити власні здібності, які в майбутньому можуть визначити весь її життєвий шлях, забезпечити ефективну реалізацію фізичних, інтелектуальних, естетичних, моральних потенцій.

Одним із найбільш продуктивних методів самовиховання є рефлексія, що означає процес роздумів і міркувань індивіда про події, явища, ставлення властиві в його власній свідомості. Рефлексією передбачається не тільки

пізнання людиною самої себе в певній ситуації або в певний період, а й з'ясування ставлення до неї соціального оточення, а також вироблення уявлень про зміни, які можуть статися з нею.

До методів самовиховання також належить: самоспостереження, самоконтроль, самоаналіз, самозвіт, самонаказ, самопорівняння, самоорганізація життя та діяльності, самотренування, аутотренінг, наслідування, стимулювання самозаохочення, самопримус, самопідбадьорювання, самозобов'язання, самоінструктування, самонавіювання, самокритика, самонагадування тощо [2].

Загальну змістово-процесуальну характеристику та логіку і компоненти самовиховання як чинника саморозвитку представлено на рис. 1.

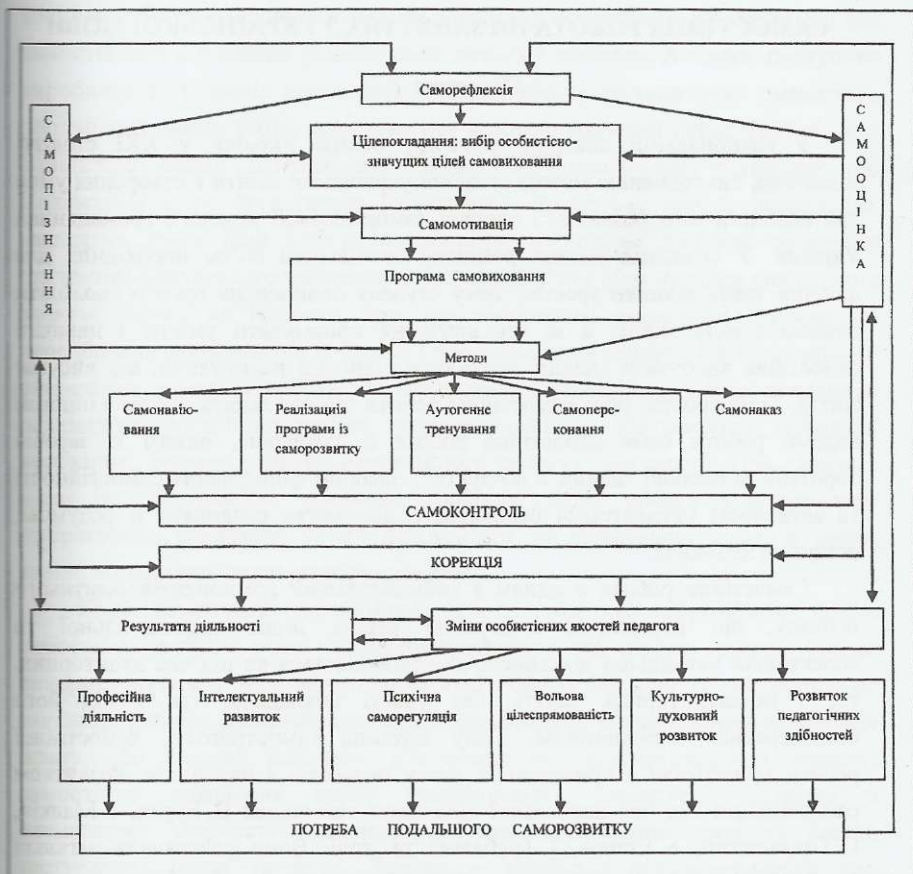

Рис. 1. Система самовиховання майбутнього педагога

Отже, одним із пріоритетних завдань освіти взагалі та вищої педагогічної освіти зокрема є розробка і впровадження найбільш ефективних шляхів, способів і технологій стимуляції студентської молоді до самовиховання як запоруки їх успішної діяльності, життя у суспільстві, до повноцінного виконання своїх громадських обов'язків, особливо у професійній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Концепція національного виховання студентської молоді. URL: <http://litterref.ru/bewotrujgmermerna.html> (дата звернення 07.09.2017).

2. Педагогическая технология: учебное пособие для студ. пед. спец. / науч. ред. М. Е. Поленова. Белгород: Изд-во БГУ, 1998. 400 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Проворна І. О.

У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті зазначено, що головною метою сучасної української освіти є створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України. У сучасних умовах розвитку суспільства об'єм необхідних для людини знань швидко зростає, тому студент повинен не просто оволодіти певною сумою знань, а за час навчання сформувати уміння і навички самостійно здобувати знання, знаходити відповіді на питання, що висуває життя. Тому зростає роль самостійної роботи під час занять. Разом з іншими видами роботи саме самостійна робота є, по-перше, одним із засобів боротьби за глибокі знання, а по-друге, є засобом формування самостійності та активності студентської особистості, допомагає розвивати її розумові, пошукові здібності.

Самостійна робота є одним з найважливіших компонентів освітнього процесу, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється як під час аудиторних, так і позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. Тому питання самостійності, самостійної роботи привертало і привертають увагу педагогів і науковців. Розвитком самостійності під час навчальної діяльності займалися В. Буряк, І. Малкін, П. Підкасітий, Б. Єсіпов, І. Трубавіна та інші. Вони розглядали загальні питання (що включає в себе самостійність і самостійна робота), вивчали види